

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชี โรงเรียนแก่งวิทยานุกูล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยอาศัยหลักการวิจัยปฏิบัติการ ตามแนวความคิดของ เคมมิต และแมกแท็กการ์ด ผลการดำเนินการนำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชี

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชี

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชี

ในการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชี โรงเรียนแก่งวิทยานุกูล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า โดยการ 1) สัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมศึกษาและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 2) ศึกษารายงานผลการตรวจสอบภายในของสถานศึกษา และรายงานสรุปผลการปฏิบัติงานของหน่วยตรวจสอบภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ปีงบประมาณ 2547 และ 3) กลุ่มผู้ร่วมศึกษานำข้อมูลที่ได้รับร่วมกันวิเคราะห์ ประชุม ร่วมแสดงความคิดเห็นปรึกษาหารือ ได้ผลสรุปสภาพปัญหาการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีดังนี้

1. ครูที่ปฏิบัติหน้าที่การเงินและการบัญชี มีความรู้ความเข้าใจและทักษะประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีค่อนข้างน้อย

2. การปฏิบัติงานล่าช้าและไม่ถูกต้อง

3. การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติงาน

4. ครูผู้ให้บริการไม่เข้าใจระบบการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีของ

โรงเรียน ดังข้อมูลตัวอย่างจากการสัมภาษณ์

“... ได้รับแต่งตั้งจากโรงเรียนให้เป็นครูการเงินและการบัญชี เนื่องจากย้ายเข้ามาอยู่ใหม่ ระเบียบและแนวปฏิบัติมีความรู้ความเข้าใจค่อนข้างน้อย ไม่มีวุฒิการศึกษาด้านนี้โดยตรง ส่วนใหญ่จะทำหน้าที่เบิก - จ่าย เงิน เพื่อบริการครูในโรงเรียนเท่านั้น ส่วนการทำ

ได้รับมอบหมายตามบทบาทหน้าที่ของงานการเงินและการบัญชี เวลามาติดต่อปรึกษาจะได้รับคำตอบไม่ชัดเจน การวางใบเบิกเงินเพื่อจ่ายในราชการและหลักฐานประกอบการเบิกจ่ายเงินล่าช้า มักได้รับการท้วงติงจากเจ้าหน้าที่ผู้เบิกจ่ายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเสมอ ๆ การรายงานการรับ – จ่าย จัดส่งช้ากว่ากำหนดทุกครั้ง เพราะไม่เข้าใจวิธีการรายงาน แบบฟอร์มที่ถูกต้อง เอกสารหลักฐานการเงินและการบัญชี สมุดเงินสด เงินคงเหลือประจำวัน ทะเบียนคุมเงินประเภทต่าง ๆ ยังไม่เป็นปัจจุบัน การเบิก-จ่ายเงินในการดำเนินกิจกรรมล่าช้า สอบถามเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบว่าเอกสาร หลักฐานไม่ถูกต้อง ไม่เป็นไปตามระบบการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชี พัสดู ข้ามขั้นตอนการบริหารจัดการ เห็นควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมทั้งด้านตัวบุคคล เจ้าหน้าที่ ผู้ใช้บริการ และระบบการปฏิบัติงานเอกสาร หลักฐานให้มีประสิทธิภาพเป็นประโยชน์ต่อส่วนราชการ...”

(ผู้อำนวยการ โรงเรียนแก่งวิทยานุกูล)

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชี

ในการพัฒนาการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชี ผู้วิจัยและผู้ร่วมศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การศึกษาดูงาน
2. การประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างคู่มือการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชี
3. การฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ แนวปฏิบัติการเงิน

การบัญชี

4. ประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำหลักฐานการเงินและการบัญชี
5. นิเทศ กำกับ ติดตาม
6. สรุปผลการพัฒนา โดยการตรวจสอบแบบสามเส้า

1. การศึกษาดูงาน

การศึกษาดูงานการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชี โรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ได้ดำเนินการตามขั้นตอนตามแผนที่วางไว้ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาเข้าศึกษาดูงานตามกรอบที่ได้รับมอบหมาย และผู้วิจัยได้ทำการศึกษาผลการดำเนินงาน ผลปรากฏดังนี้

1.1 ผลจากการสังเกต

เงินงบประมาณ พบว่า ผู้ร่วมศึกษามีความรู้ความเข้าใจและมีประสบการณ์ในเรื่องเงินงบประมาณ ได้แก่ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เงินค่าตอบแทนเงินวิทยฐานะ ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว ค่าตอบแทนใช้สอย ค่าวัสดุ เงินอุดหนุนอื่น ๆ แต่ค่าครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้างผู้ร่วมศึกษาบางคนยังไม่เข้าใจดีพอเนื่องจากเอกสารที่เกี่ยวข้องมีมากจึงให้วิทยากรบรรยายเพิ่มเติมจึงทำให้ผู้ร่วมศึกษาเข้าใจเป็นอย่างดี

เงินรายได้แผ่นดิน พบว่า ผู้ร่วมศึกษามีความรู้ความเข้าใจและมีประสบการณ์ในเรื่องเงินรายได้แผ่นดิน ได้แก่ เงินค่าขายของเบ็ดเตล็ด ค่าขายรูปแบบรายการ เงินค่าธรรมเนียม เงินค่าปรับ เงินเหลือจ่ายปีเก่าส่งคืน เงินรายได้เบ็ดเตล็ดได้เป็นอย่างดี ผู้ร่วมศึกษาบางคนไม่เข้าใจขั้นตอนการนำส่งเงินรายได้แผ่นดิน จึงให้วิทยากรอธิบายขั้นตอนที่ถูกต้องให้ฟังอีกครั้งพร้อมกับเอกสารแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้ผู้ร่วมศึกษาเข้าใจเป็นอย่างดี

เงินนอกงบประมาณ พบว่าผู้ร่วมศึกษามีความรู้ความเข้าใจและมีประสบการณ์ในเรื่องเงินนอกงบประมาณ ได้แก่ เงินบำรุงการศึกษา เงินบริจาคมีวัตถุประสงค์เงินกิจกรรม เงินประกันซอง เงินประกันสัญญา เงินภาษีหัก ณ ที่จ่าย ผู้ร่วมศึกษาบางคนยังไม่เข้าใจเอกสารหลักฐานที่มาประกอบการเบิกจ่ายเงินนอกงบประมาณจึงให้วิทยากรสาธิตและดำเนินการจัดทำให้เป็นตัวอย่างพร้อมอธิบายขั้นตอนอย่างละเอียด จึงทำให้ผู้ร่วมศึกษาเข้าใจเป็นอย่างดี

การรายงาน พบว่า ผู้ร่วมศึกษามีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะประสบการณ์ในเรื่องการรายงานเงินบำรุงการศึกษา รายงานประเภทเงินคงเหลือ รายงานเงินคงเหลือประจำวัน ณ วันสิ้นเดือน และรายงานรับ-จ่ายเงินบำรุงการศึกษางวด 6 เดือน แต่ผู้เข้าร่วมศึกษาบางคนยังไม่เข้าใจเอกสารแบบฟอร์มการรายงานที่ถูกต้อง จึงให้วิทยากรอธิบายรูปแบบฟอร์มการรายงานที่ถูกต้องวิธีปฏิบัติจึงทำให้ผู้ร่วมศึกษาเข้าใจเป็นอย่างดี

การบันทึกบัญชี พบว่า ผู้ร่วมศึกษามีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะประสบการณ์ในการบันทึกบัญชีในเอกสารการเงินและการบัญชีที่เกี่ยวข้อง เช่น สมุดเงินสด รายงานเงินคงเหลือประจำวัน บัญชีแยกประเภทและทะเบียนคุมเอกสารการเงินที่เกี่ยวข้อง ผู้ร่วมศึกษาไม่เข้าใจการบันทึกบัญชีแยกประเภทเนื่องจากมีหมวดรายรับและรายจ่ายที่ต้องแยกประเภทมากและคล้ายคลึงกันจึงทำให้สับสนจึงให้วิทยากรอธิบาย สาธิตและนำไปปฏิบัติไปทีละขั้นตอนอย่างถูกต้องจึงทำให้ผู้ร่วมศึกษาเข้าใจ

1.2 ผลจากการสัมภาษณ์

จากการศึกษาดูงานการพัฒนาการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีโรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม กลุ่มผู้ร่วมศึกษาเกิดความรู้และความพึงพอใจและมีความมั่นใจที่จะดำเนินการพัฒนาการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีของโรงเรียนได้ โดยกลุ่มผู้ร่วมศึกษาสะท้อนความคิดเห็นระหว่างการประชุมสรุปผลการศึกษาดูงานดังนี้

“... ผู้ที่เข้าศึกษาดูงานมีความกระตือรือร้น มีความตั้งใจและสนใจที่จะนำเอาความรู้ความเข้าใจ ประสบการณ์ที่ได้รับไปพัฒนางานด้านการจัดทำหลักฐานการเงินและการบัญชีโรงเรียน การศึกษาดูงานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีโรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม มีความประทับใจเป็นระเบียบและทำงานอย่างเป็นระบบของเจ้าหน้าที่การเงินและการบัญชี...”

(ผู้อำนวยการ โรงเรียนแก้งวิทยานุกูล)

“...จากการศึกษาดูงานการพัฒนาการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีโรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม ได้มีความรู้ความเข้าใจ ประสบการณ์โดยตรงเกี่ยวกับการจัดทำหลักฐานการเงินและการบัญชี เงินงบประมาณ เงินรายได้แผ่นดิน เงินนอกงบประมาณ การบัญชีและการรายงาน และทำให้เห็นสภาพปัญหา และแนวทางในการแก้ไขปัญหาและทราบเทคนิควิธีการแก้ปัญหา ซึ่งแต่ละโรงเรียนก็มีวิธีการแก้ปัญหาที่ไม่เหมือนกัน แต่อย่างไรก็ตามการศึกษาดูงานก็เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง แต่เนื่องจากแต่ละหน่วยงานมีปัจจัย ความพร้อมที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งต้องนำมาปรับใช้ ประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับโรงเรียน...”

(กลุ่มผู้ร่วมศึกษา)

สรุปได้ว่า จากการสังเกตพฤติกรรมและเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาดูงาน ผู้ร่วมศึกษาดูงานได้รับประสบการณ์ตรง มีความกระตือรือร้นในการไปศึกษาดูงาน มีความตั้งใจและสนใจในงานที่ศึกษาเป็นอย่างดี สังเกตจากการซักถาม สอดถามวิทยากรผู้บรรยายสรุป ตลอดเวลา มีการจดบันทึกสิ่งที่ได้พบเห็นสภาพบรรยากาศการศึกษาดูงานเป็นกันเอง ให้การต้อนรับและอำนวยความสะดวกด้วยดี

2. ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างคู่มือการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชี

การดำเนินการประชุมปฏิบัติการสร้างคู่มือการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชี โรงเรียนแก่งวิทยานูถูล ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาผลการประชุมเชิงปฏิบัติโดยการสังเกตพฤติกรรม และจัดบันทึกผลการปฏิบัติงานการสร้างคู่มือการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชี พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี สนับสนุนและนำความรู้ความเข้าใจ ประสบการณ์ ทักษะ และเอกสาร แบบฟอร์มที่ได้รับจากการศึกษาดูงานมาอภิปราย วิเคราะห์ สรุป กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สร้างคู่มือการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีด้านการจัดทำหลักฐานการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ เงินรายได้แผ่นดิน เงินนอกงบประมาณ การรายงานและการบันทึกบัญชี กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติ เอกสารแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้องโดยกลุ่มผู้ร่วมศึกษาสะท้อนความคิดเห็นระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน จากสังเกตพฤติกรรมและเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อค้นพบจากการบันทึกผลการปฏิบัติงานดังนี้

“... ระเบียบ แนวปฏิบัติ ตัวอย่างหรือแบบฟอร์มที่ได้จากคู่มือการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีจะช่วยให้เข้าใจได้ถูกต้อง รวดเร็ว ประหยัดเวลาในการทำงาน การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน...”

(ผู้อำนวยการ โรงเรียนแก่งวิทยานูถูล)

“...คู่มือการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีโรงเรียน เพื่อให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง รวดเร็ว แม่นยำ ลดข้อผิดพลาด...”

(ผู้อำนวยการ โรงเรียนแก่งวิทยานูถูล)

3. ผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ความเข้าใจ ทักษะด้านการจัดทำ

หลักฐานการเงินและการบัญชี

จากการดำเนินการฝึกอบรมใช้เวลา 2 วัน คือ วันที่ 10 – 11 มิถุนายน 2549 ซึ่งเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีด้านเงินงบประมาณ เงินรายได้แผ่นดิน เงินนอกงบประมาณ การบันทึกรายการบัญชีและทะเบียนคุมเงินที่เกี่ยวข้องและการทำรายงาน การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรมและจัดบันทึกผลการปฏิบัติงานปรากฏผล ดังนี้

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจการปฏิบัติงาน
การเงินและการบัญชีโรงเรียนแก้งวิทยานุกูล

กลุ่มประชากร ชื่อ – สกุล	คะแนน (25)	
	ก่อนการฝึกอบรม	หลังการฝึกอบรม
1. นายมนูญชัย ทัพเจริญ	12	24
2. นายณรงค์ชัย สาทไพรวัลย์	11	23
3. นายสกล ทำทัน	9	22
4. นายวิรัตน์ รัชสมบัติ	8	20
5. นายวาสนา พร้อมโกสุม	8	21
6. นางวารุณี วุฒิพันธ์	10	22
7. นางบุษมา ศรีคุ้มเก่า	10	21
8. นางยุพาวดี น้อยวังคลัง	12	24
9. นายไพโรจน์ นรินทร์รัมย์	12	23
10. นส.บึงอร ทัพเจริญ	11	22
11. นส.สุทิน แสงภูคำ	11	23
12. นางอากาศพร ปัญญาฟู	12	23
13. นายชัยประสพ ชำของ	11	24
14. นางพัสดิ อุทาทิพย์	10	24
15. นส.นภสรณ์ โสมา	10	21
16. นางบรรเลง มะหังสา	9	22
17. นายทวีสุข มะเสนา	9	20
18. นายพิเชษฐ ทัพโยธา	12	24
19. นส.ไพวรรณ แพงวิเศษ	12	23
20. นางเพ็ญศรี สาระกุมาร	10	23
21. นางสุธิดา จำปาเกตุ	10	24
22. นางวัลลภา แก้วนระรา	9	23
23. นางจุฑารัตน์ ใจมัน	11	23
24. นางพรณิภา อันทะปัญญา	11	24

ตารางที่ 12 (ต่อ)

กลุ่มประชากร ชื่อ - สกุล	คะแนน (25)	
	ก่อนการฝึกอบรม	หลังการฝึกอบรม
25. นางวัลลภา พงษ์ศิริ	12	24
26. นางสุพรรณิ ศรีสุภักดิ์	13	24
27. นส.รติยา เขียรชนะ	10	24
28. พระครูปลัดอุทัย อุทโย	10	22
รวม	295	637
เฉลี่ย	10.54	22.76
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.32	1.27

ตารางที่ 13 ผลต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการทดสอบก่อนและหลังฝึกอบรม

ผลต่างของ ค่าเฉลี่ย	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	t	Sig (2-tailed)
	-12.21	1.03	-62.67	0.00

จากตารางที่ 12 - 13 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการทดสอบหลังการฝึกอบรม สูงขึ้นกว่าก่อนฝึกอบรม และเมื่อทำการทดสอบผลต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนน โดยใช้การวิเคราะห์ผลต่างของค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่มสัมพันธ์กัน (Paired- Sample t – test) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการทดสอบมีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยมีคะแนนค่าเฉลี่ยก่อนการฝึกอบรม 10.54 และหลังการฝึกอบรม 22.76

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ระดับความพึงพอใจจากแบบสอบถามในการพัฒนาการปฏิบัติงาน
การเงินและการบัญชีโรงเรียนแก้งวิทยานุถูล

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ประเมิน
ความพึงพอใจด้านกระบวนการ การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการจัดทำ หลักฐานการเงินและการบัญชี			
1. เอกสารประกอบการฝึกอบรม	4.10	.73	มาก
2. เนื้อหาของการฝึกอบรม	3.96	.69	มาก
3. วัสดุ อุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยีที่ นำเสนอในการฝึกอบรม	4.60	.49	มากที่สุด
4. เทคนิค วิธีการถ่ายทอดความรู้	4.28	.71	มาก
5. ความชัดเจน ลำดับขั้นในการ บรรยายและให้ความรู้	3.35	.48	ปานกลาง
6. สถานที่ บรรยายากศ	4.28	.59	มาก
7. วิทยากร	4.32	.47	มาก
รวมด้านที่ 1	4.13	.45	มาก
ความพึงพอใจด้านความรู้ความเข้าใจที่ ได้รับเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติการ จัดทำหลักฐานการเงินและการบัญชี			
8. เงินงบประมาณ	3.82	.77	มาก
9. เงินนอกงบประมาณ	3.35	.48	ปานกลาง
10. เงินบำรุงการศึกษา	3.67	.47	มาก
11. เงินรายได้แผ่นดิน	3.71	.46	มาก
12. การรายงาน	3.57	.50	มาก
13. การบัญชี	3.64	.48	มาก
รวมด้านที่ 2	3.63	.29	มาก

ตารางที่ 14 (ต่อ)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ประเมิน
ความพึงพอใจด้านการฝึกทักษะการจัดทำ หลักฐานการเงินและการบัญชีไปใช้ในการ ปฏิบัติงาน			
14. การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ	4.28	.46	มาก
15. การเบิกจ่ายเงินนอกงบประมาณ	3.64	.48	มาก
16. การเบิกจ่ายเงินบำรุงการศึกษา	3.57	.50	มาก
17. การจัดเก็บและนำส่งเงินรายได้ แผ่นดิน	3.67	.47	มาก
18. การบันทึกบัญชีและทะเบียนคุม	3.17	.39	ปานกลาง
19. การทำรายงาน	3.64	.48	มาก
รวมด้านที่ 3	3.66	.24	มาก
รวม	3.81	.26	มาก

จากตารางที่ 14 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีความพอใจในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ ข้อ 3 วัสดุ อุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยีที่นำเสนอในการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.60$) และมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง จำนวน 3 ข้อ คือ ข้อ 5 ความชัดเจนลำดับขั้นในการบรรยายและให้ความรู้ ($\bar{X} = 3.35$) ข้อ 9 ความรู้ความเข้าใจ ด้านเงินนอกงบประมาณ ($\bar{X} = 3.35$) และข้อ 18 ทักษะด้านการบันทึกบัญชีและทะเบียนคุม ($\bar{X} = 3.17$) นอกเหนือจากนั้น ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีความพอใจในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจในทุก ๆ ด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน

จากการสัมภาษณ์ สังเกต บันทึกผลการปฏิบัติงานการฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจ กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติและทักษะในการจัดทำหลักฐานการเงินและการบัญชีกลุ่มประชากรผู้ร่วมศึกษา พบว่า

ด้านเงินงบประมาณ ผู้เข้าร่วมรับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจถึงวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับเงินงบประมาณมากขึ้น ผู้เข้าร่วมรับการฝึกอบรมบางคนยังไม่ทราบว่าการบริหารเงินงบประมาณมีการเปลี่ยนแปลง โดยในปัจจุบันการบริหารเงินงบประมาณให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการบริหารเงินงบประมาณ พ.ศ. 2545 ซึ่งมีการจำแนกรายจ่ายของส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจ เป็น 5 ประเภท ประกอบด้วย งบบุคลากร (หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ หมวดเงินค่าจ้างชั่วคราว) งบดำเนินงาน (หมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ หมวดค่าสาธารณูปโภค) งบลงทุน (หมวดค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง) งบเงินอุดหนุน (หมวดเงินอุดหนุนรายหัว) และงบรายจ่ายอื่น ๆ (หมวดรายจ่ายอื่น ๆ) ซึ่งวิทยากรได้บรรยายให้ความรู้จนเป็นที่เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลง วิธีการและแนวปฏิบัติเอกสารแบบฟอร์มในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณที่ถูกต้องและเป็นไปตามระเบียบ

ด้านเงินรายได้แผ่นดิน ผู้เข้าร่วมรับการฝึกอบรมได้รับความรู้ความเข้าใจ โดยสามารถจำแนกประเภทเงินรายได้แผ่นดินได้ถูกต้อง รับรู้และเข้าใจถึงกำหนดเวลาในการนำส่งรายได้แผ่นดินและต้องปฏิบัติตามระเบียบการเก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งคลังในหน้าที่ของอำเภอและกิ่งอำเภอ พ.ศ. 2520 โดยเคร่งครัด แต่สำหรับวิธีการนำส่งเงินและการจัดทำหลักฐานในการนำส่งเงินนั้น เนื่องจากกระทรวงการคลังมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความสับสนและไม่เข้าใจ จึงมีการซักถามในประเด็นนี้มาก วิทยากรบรรยายเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้เข้าร่วมรับการฝึกอบรมเข้าใจและปฏิบัติได้ถูกต้อง

ด้านเงินนอกงบประมาณ ผู้เข้าร่วมรับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับเงินนอกงบประมาณ อันได้แก่ เงินบำรุงการศึกษา เงินอุดหนุนทั่วไป เงินบำรุงลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด เงินบริจาค โดยมีวัตถุประสงค์ เงินภาษีหัก ณ ที่จ่าย เงินประกันซอง เงินประกันสัญญา ซึ่งเงินนอกงบประมาณเหล่านี้จะมีหลายประเภทแต่ละประเภทมีวิธีการเบิกจ่ายเป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะเงินอุดหนุนรายหัวนักเรียนเงินปัจจัยพื้นฐาน ซึ่งวิทยากรได้มีการเน้นย้ำในการให้ความรู้ เนื่องจากในปัจจุบันรัฐบาลจะจัดสรรงบประมาณให้แก่โรงเรียนในลักษณะเงินอุดหนุนตามจำนวนนักเรียนและโรงเรียนจะต้องดำเนินการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป็นไปตามระเบียบ

ด้านการบันทึกบัญชีและรายงาน ผู้เข้าร่วมรับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจถึงวิธีการบันทึกรายการบัญชีในสมุดเงินสดและทะเบียนคุมเงินประเภทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมไปถึงการจัดทำรายงานต่อหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลกระทบต่อการบริหารงาน

การเงินและการบัญชี หากผู้ปฏิบัติไม่ได้ปฏิบัติตามการเงินและการบัญชีให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

สรุปได้ว่า ผู้เข้ารับการศึกษาอบรมมีความรู้ความเข้าใจถึงการปฏิบัติตามการเงินและการบัญชีในด้านการจัดทำหลักฐานการเงินและการบัญชี เงินงบประมาณ เงินรายได้แผ่นดิน เงินนอกงบประมาณ การรายงานและการบันทึกบัญชีในสมุดเงินสดและทะเบียนคุมเงินที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้น มีความกระตือรือร้น เอาใจใส่ในการปฏิบัติตามมากขึ้น โดยสังเกตได้จากการปฏิบัติตามเสร็จก่อนถึงกำหนดเวลา และปฏิบัติตามทันทีที่ได้รับมอบหมายหรือได้รับเอกสารหลักฐานจากผู้มาติดต่อหรือรับบริการ ปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อย เป็นปัจจุบันและทันกำหนด นอกจากนี้มีการกำหนดขั้นตอนและระบบในการปฏิบัติตามเพื่อให้การปฏิบัติตามรวดเร็ว ถูกต้อง และทันต่อความต้องการ ดังข้อมูลการสัมภาษณ์หลังการฝึกอบรม

“... หลังจากฝึกอบรมแล้ว ได้รับความรู้ ความเข้าใจ ระเบียบ แนวปฏิบัติ ขั้นตอน การเงินและการบัญชี การเบิก – จ่าย เงินประเภทต่าง ๆ การรายงานและการบันทึกบัญชี เห็นความสำคัญของครูที่ปฏิบัติหน้าที่การเงินและการบัญชีโรงเรียน...”

(คณะครู)

“... อบรมแล้ว ได้รับความรู้ ความเข้าใจ ระเบียบและแนวปฏิบัติใหม่ ๆ เอกสารแบบฟอร์มการเงินที่เกี่ยวข้อง จึงกระจ่างในเรื่องการเบิก – จ่าย การจัดทำหลักฐานการเงินและการบัญชี เงินงบประมาณ เงินรายได้แผ่นดิน เงินนอกงบประมาณ การรายงานและการบันทึกบัญชีเพิ่มมากขึ้น สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานของตนเอง...”

(เจ้าหน้าที่การเงิน การบัญชี)

“... อบรมแล้ว ได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามการเงินและการบัญชีเพิ่มมากขึ้น สามารถนำไปเป็นแนวทางในการ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานได้และใช้การวางแผนการบริหารจัดการ โรงเรียนต่อไป...”

(ผู้อำนวยการ โรงเรียน)

4. ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดทำหลักฐานการเงินและการบัญชี

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยนำความรู้ความเข้าใจมาร่วมประชุม ปรึกษาหารือ ชักถามปัญหา และนำมาปฏิบัติงานการเงินและการบัญชี การทำหลักฐานการเงินและการบัญชีด้านเงินงบประมาณ เงินรายได้แผ่นดิน เงินนอกงบประมาณ การบันทึกบัญชีในสมุดเงินสดและทะเบียนคุมเงินที่เกี่ยวข้อง และการรายงาน จากการวิเคราะห์การสังเกต การสำรวจ การสัมภาษณ์ และการบันทึกผลการปฏิบัติงานของผู้ร่วมศึกษา พบว่า

ด้านเงินงบประมาณ ผู้ร่วมศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่การเงินและการบัญชีสามารถปฏิบัติงานด้านเอกสาร หลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเงินงบประมาณได้ถูกต้องและเป็นไปตามระเบียบ และดำเนินการได้รวดเร็ว เป็นไปตามขั้นตอน สามารถดำเนินการส่งหลักฐานประกอบการขอเบิกเงินและเบิกจ่ายเงินให้เป็นไปตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1 กำหนด การเบิกจ่ายเงินเป็นไปตามแผนงาน/ โครงการที่กำหนด และเบิกจ่ายได้ทันในงบประมาณ ผู้ร่วมศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายงบประมาณ หัวหน้างานธุรการ มีความรู้ความเข้าใจ สามารถให้คำแนะนำ นิเทศ กำกับติดตามการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีได้ถูกต้อง เป็นไปตามระเบียบ และนำความรู้ความเข้าใจเพื่อใช้ประกอบการวางแผนการบริหารเงินงบประมาณ และบริหารจัดการภายในโรงเรียนได้

ด้านเงินรายได้แผ่นดิน พบว่า ผู้ร่วมศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่การเงินและการบัญชีสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการบรรยาย และจากเอกสารประกอบการฝึกอบรมมาปฏิบัติงานได้ ถูกต้องเป็นไปตามระเบียบกำหนด ผู้ร่วมศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายงบประมาณ หัวหน้างานธุรการ มีความรู้ความเข้าใจ สามารถให้คำแนะนำ ควบคุม นิเทศ กำกับติดตามการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีได้ถูกต้อง เป็นไปตามระเบียบ และนำความรู้ความเข้าใจเพื่อใช้ประกอบการวางแผนการบริหารเงินรายได้แผ่นดิน และบริหารจัดการภายในโรงเรียนได้

ด้านเงินนอกงบประมาณ พบว่า ผู้ร่วมศึกษาที่เป็นผู้ปฏิบัติงานการเงินและการบัญชี สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาปฏิบัติงานได้ เป็นระบบ และเป็นไปตามขั้นตอนของระเบียบ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง แต่ยังคงปัญหาในเรื่องของการแยกประเภทรายการตามหมวดบัญชี ผู้รับบริการมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้น สามารถดำเนินการได้ทันความต้องการและส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเงินนอกงบประมาณเป็นเงินที่ต้องใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์สูงสุดและเป็นเงินที่ต้องใช้จ่ายให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามประเภทของเงิน ผู้ร่วมศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้า

ฝ่ายงบประมาณ หัวหน้างานธุรการ มีความรู้ความเข้าใจ สามารถให้คำแนะนำ ควบคุม นิเทศ กำกับติดตามการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีได้ถูกต้อง เป็นไปตามระเบียบ และนำความรู้ความเข้าใจเพื่อใช้ประกอบการวางแผนบริหารจัดการภายในโรงเรียนได้

ด้านการบันทึกรายการบัญชี ในสมุดเงินสดและทะเบียนคุมที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้ร่วมศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่การเงินและการบัญชีสามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน ในการบันทึกรายการบัญชีในสมุดเงินสดและทะเบียนคุมเงินประเภทต่าง ๆ ยกเว้นทะเบียนคุมเงินนอกงบประมาณหมวดเงินอุดหนุนทั่วไป เงินบำรุงการศึกษา สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ เป็นไปตามขั้นตอน ทำให้มีความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงาน และสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพทุกงาน ผู้ร่วมศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายงบประมาณ หัวหน้างานธุรการ มีความรู้ความเข้าใจ สามารถให้คำแนะนำ ควบคุม นิเทศ กำกับติดตามการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีได้ถูกต้อง เป็นไปตามระเบียบ และนำความรู้ความเข้าใจเพื่อใช้ประกอบการวางแผนบริหารจัดการงานของฝ่ายและภายในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการรายงาน พบว่า ผู้ร่วมศึกษาที่ปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาปฏิบัติงานโดยมีการจัดทำรายงานทางการเงินและการบัญชีได้ ถูกต้อง ครบถ้วน ทุกประเภท เป็นไปตามระยะเวลา และแบบที่กระทรวงการคลังและระเบียบที่เกี่ยวข้องกำหนด

จากการสังเกต การสำรวจ การสัมภาษณ์ และการบันทึกผลการปฏิบัติงานของผู้ร่วมศึกษา พบข้อค้นพบดังนี้

สรุปได้ว่า ผลการประจุมเชิงปฏิบัติการของผู้ร่วมศึกษาซึ่งมีหน้าที่ในการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีที่เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ สามารถนำความรู้ความเข้าใจไปปฏิบัติงาน มีทักษะในการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีเพิ่มขึ้น และสามารถปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีในด้านเงินงบประมาณ เงินรายได้แผ่นดิน เงินนอกงบประมาณ การบันทึกรายการบัญชีในสมุดเงินสดและทะเบียนคุมเงินที่เกี่ยวข้อง และการทำรายงานได้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน มีความกระตือรือร้นเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานมากขึ้น มีการกำหนดขั้นตอน และระบบในการปฏิบัติงานเพื่อให้การปฏิบัติงานรวดเร็ว ถูกต้องและทันต่อความต้องการจำเป็น แต่ยังคงปัญหาในเรื่องของการแยกประเภทบัญชีเงินนอกงบประมาณหมวดเงินอุดหนุนทั่วไปและเงินบำรุงการศึกษา ผู้ร่วมศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายงบประมาณ หัวหน้างานธุรการ มีความรู้ความเข้าใจ สามารถให้คำแนะนำ ควบคุม นิเทศ กำกับ

ติดตามการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีได้ถูกต้อง เป็นไปตามระเบียบ และนำความรู้ความเข้าใจเพื่อใช้ประกอบการวางแผนบริหารจัดการภายใน โรงเรียนได้ ดังข้อมูลการสัมภาษณ์หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ

“... การนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม มาประชุมและนำมาปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทำให้เข้าใจการจัดทำหลักฐานการเงินและการบัญชีมากยิ่งขึ้น หากได้รับการฝึกอบรมและประชุมเชิงปฏิบัติการตั้งแต่แรกที่รับมอบหมายงาน คงไม่พบปัญหามากมายเหมือนที่ผ่านมา หากมีข้อสงสัยก็ศึกษาจากเอกสารที่ได้รับการฝึกอบรมและคู่มือการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีที่ร่วมกันจัดทำขึ้นและมีความมั่นใจที่จะปฏิบัติงานและตอบคำถาม ข้อสงสัยกับบุคลากรภายในและภายนอกโรงเรียน มีความสุขกับการทำงาน สามารถวางแผนการปฏิบัติงานได้ และทำงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังคงปัญหาในเรื่องการแยกประเภทหมวดรายจ่ายเงินนอกงบประมาณ เงินอุดหนุนทั่วไปและเงินบำรุงการศึกษาเนื่องจากค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ ครุภัณฑ์ รายจ่ายอื่น มีลักษณะคล้ายคลึงกัน จึงทำให้สับสนในการแยกประเภทบัญชีรายจ่ายดังกล่าว ทำให้ตัวเลขและการรายงานผิดพลาด...”

(เจ้าหน้าที่การเงิน การบัญชี)

“...การได้ประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำให้เข้าใจวิธีการนำความรู้ที่ได้รับมาปฏิบัติสามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้อง สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และทำให้เข้าใจในวิธีการตรวจสอบ กำกับ ติดตาม ผู้ปฏิบัติงาน และสามารถให้คำแนะนำผู้ปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีได้ถูกต้อง ถูกระเบียบ ปัญหาจะลดลง การปฏิบัติงานจะรวดเร็ว เป็นปัจจุบัน และมีประสิทธิภาพ...”

(ผู้อำนวยการ โรงเรียน)

หลังจากที่ดำเนินการพัฒนาตามแผนงานแล้ว ผู้ศึกษาค้นคว้าได้สังเกตการปฏิบัติงานของครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงินและการบัญชี โรงเรียน ตามวงรอบเวลาที่ 1 มีข้อค้นพบ ดังนี้

ครูผู้ปฏิบัติงานการเงินและการบัญชี โรงเรียน มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานการจัดทำหลักฐานการเงินและการบัญชี โรงเรียน เงินงบประมาณ เงินรายได้แผ่นดิน เงินนอกงบประมาณ การบันทึกบัญชีและการรายงานเพิ่มขึ้น สามารถดำเนินงานการจัดทำหลักฐานตามขั้นตอนได้เป็นอย่างดี และมีความตระหนักที่จะปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ

และแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง และทำให้ครู มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และตนเองในการปฏิบัติตนอย่างไร จึงจะได้รับบริการที่ถูกต้อง แต่ยังคงปัญหาคือ

1. เจ้าหน้าที่การเงินและการบัญชีของโรงเรียนมีน้อย ต้องรับผิดชอบทั้งงานสอนและงานการเงิน การบัญชีงานกลุ่มสาระ หมวด ฝ่าย ที่ได้รับมอบหมายตามคำสั่งของโรงเรียน จึงทำให้การปฏิบัติงานบางอย่างยังคงติดขัดอยู่บ้าง

2. ครูเจ้าหน้าที่การเงินและการบัญชียังขาดทักษะในการปฏิบัติงานการจัดทำหลักฐานการเงินและการบัญชีโรงเรียนในการแยกประเภทเงินหมวดรายจ่าย เงินนอกงบประมาณ เงินอุดหนุนทั่วไปและเงินบำรุงการศึกษา ไม่ถูกต้อง การบันทึกรายการผิดประเภท จึงทำให้ยอดตัวเลขและการรายงานผิดพลาด

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้ร่วมศึกษาจึงได้ลงความเห็นว่ ปัญหาที่ค้นพบในวงรอบเวลา ที่ 1 สามารถแก้ไขได้ คือ ประชุมเพื่อชี้แจงแนวปฏิบัติให้รับทราบตรงกัน และให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีส่วนร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบด้วยกัน ประสานงานกับฝ่ายวิชาการในเรื่องของการจัดตารางเรียน ตารางสอนสำหรับครูการเงินและการบัญชีให้เหมาะสม นอกจากนี้ผู้ร่วมศึกษาได้กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติ ด้วยวิธีการนิเทศ กำกับ ติดตามเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นวิธีที่สามารถดำเนินแล้วได้ผล แก้ปัญหาได้มากพอสมควร และสิ่งที่ควรปรับปรุงเพิ่มเติมจากวงรอบเวลาที่ 1 คือ แผนการกำกับติดตามที่ต้องใช้เวลาในการกำกับติดตามให้มากขึ้น จนกว่าผู้ปฏิบัติ จะมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน รวมทั้งประชาสัมพันธ์ การปฏิบัติของตนให้บุคลากรในโรงเรียน ได้มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีให้เข้าใจทุกขั้นตอน เพื่อลดข้อขัดแย้งความไม่เข้าใจระบบการปฏิบัติงานระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ

ผลการพัฒนาการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชี วงรอบเวลาที่ 2

จากข้อค้นพบในการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีวงรอบเวลาที่ 1 ผู้ร่วมศึกษาได้ ดำเนินการปรับเปลี่ยนการนิเทศ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชี

ดูความก้าวหน้าอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง โดยเพิ่มระยะเวลาในการกำกับติดตามให้มากขึ้น ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรภายใน โรงเรียนทุกคนได้รับทราบแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง โดยการ จัดประชุมเพื่อนำปัญหาที่ค้นพบในวงรอบเวลาที่ 1 มาวิเคราะห์และหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันในวันที่ 8 กรกฎาคม 2549จัดทำหลักฐานการเงินและการบัญชีเงินนอกงบประมาณ

เงินบำรุงการศึกษา โดยเพิ่มระยะเวลามากขึ้น มีการกำกับ นิเทศ ติดตามอย่างใกล้ชิด ระหว่างวันที่ 9 กรกฎาคม 2549 – 4 สิงหาคม 2549 เก็บรวบรวมข้อ ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2549 – 20 สิงหาคม 2549 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ พรรณนา สรุป รายงานผล ระหว่างวันที่ 21 – 31 สิงหาคม 2549 ผลการดำเนินงานวงรอบเวลาที่ 2 พบว่า ผู้ปฏิบัติงานการเงินและการบัญชี สามารถจัดทำหลักฐานทางการเงินและการบัญชีเงินประเภทต่าง ๆ แยกประเภทของเงินตามหมวดเงิน จัดทำบัญชี ลงทะเบียน ได้อย่างถูกต้องตามระเบียบการเงินและการบัญชี และเมื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานย้อนหลังสามารถจัดทำหลักฐานต่าง ๆ ที่ผิดพลาดได้ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน พร้อมทั้งรับการตรวจสอบได้ทั้งจากหน่วยงานภายในและภายนอก เวลาที่ไม่เพียงพอในการจัดทำหลักฐานสามารถแก้ไขได้ เมื่อดำเนินการทำหลักฐานที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันทั้งหมดแล้ว ระยะเวลาในการจัดทำหลักฐานก็ไม่ได้เป็นปัญหาอีกต่อไป ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์

“... การประชาสัมพันธ์ชี้แจงแนวปฏิบัติการเงินและการบัญชีของ โรงเรียน ให้กับบุคลากรในโรงเรียน ได้รับทราบร่วมกัน เพื่อให้เข้าใจบทบาทหน้าที่การดำเนินงานของ เจ้าหน้าที่การเงินและการบัญชี ข้อมูลด้านระเบียบข้อบังคับ และแนวปฏิบัติทางการเงินที่ใหม่ๆ สามารถสืบค้นได้จาก Internet และทำให้ทราบข้อมูลด้านอื่น ๆ ที่เป็นปัจจุบันมากมาย เป็นการเพิ่มเติมความรู้ได้เป็นอย่างดี...”

(กลุ่มผู้ให้ข้อมูล)

“... งานการเงินเมื่อทำให้เป็นปัจจุบันแล้ว การปฏิบัติงานต่อเนื่องก็ไม่มีปัญหา สามารถดำเนินการได้เลย โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยและอีกอย่างการปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานการเงินและการบัญชีไม่ได้ดำเนินการทุกวัน ทำเฉพาะที่มีการรับ – จ่ายเท่านั้น และเห็นด้วยกับการนิเทศ กำกับ ติดตาม เพราะเป็นการกระตุ้นการทำงานให้มีประสิทธิภาพ เมื่อได้รับการแนะนำที่ถูกต้องแล้วผู้ปฏิบัติงานสามารถดำเนินการ ได้อย่างถูกต้องตามระเบียบ และมีความมั่นใจในการดำเนินงานครั้งต่อไปมากยิ่งขึ้น...”

(เจ้าหน้าที่การเงิน การบัญชี)

“...เจ้าหน้าที่การเงินและการบัญชี มีความกระตือรือร้นในการจัดทำเอกสารหลักฐานการเงินและการบัญชี เตรียมเอกสารสมบูรณ์ โรงเรียนมีความพร้อมที่จะรับการ

ตรวจสอบทั้งจากภายในและภายนอก ต่อไปการตรวจสอบ นิเทศ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงาน ด้านการเงินและการบัญชีอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เป็นปัจจุบัน การจัดทำหลักฐานการเงินและการบัญชีค่อนข้างมาก และหลายขั้นตอน แต่ถ้าได้ปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้รู้ขั้นตอน และรู้แนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้อง เป็นการเพิ่มความรู้ความเข้าใจ ทักษะและสามารถนำไปใช้ในการสอบเป็นผู้บริหารสถานศึกษาได้...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน)

จากการพัฒนาการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชี โรงเรียนแก่งวิทยานุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยได้ดำเนินการครบ 2 วนรอบเวลา พบว่าโดยรวมแล้วผู้ปฏิบัติงานมีความกระตือรือร้นมีความตั้งใจ ที่จะปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีให้ถูกต้องตามระเบียบ ตามขั้นตอนได้เป็นอย่างดี สามารถลดปัญหาความล่าช้าและไม่เป็นปัจจุบัน และพยายามที่จะศึกษาหาวิธีการปฏิบัติงานที่ถูกต้องอยู่เสมอ แต่ด้วยข้อจำกัดในเรื่องของหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานสอน หรือปฏิบัติงานตามคำสั่งอื่น ๆ ของโรงเรียน เช่น งานปกครอง ที่ปรึกษา นักเรียนงานกลุ่มสาระ หมวด ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้การให้ความสำคัญในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับงานการเงินและการบัญชี น้อยลงไปด้วย แต่ถ้ามีการนำเสนอให้ความรู้ความเข้าใจกันอย่างใกล้ชิดและเป็นรายกรณีแล้ว ผู้ปฏิบัติจะให้ความสนใจและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และสามารถนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีนั้นไปปฏิบัติให้เกิดการพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว สามารถปฏิบัติงานได้ผลดี มีประสิทธิภาพ และเป็นระบบมากยิ่งขึ้น รวมทั้งรายงานสภาพการเงินของโรงเรียนให้บุคลากรทราบเป็นระยะ ๆ ส่วนครูภายในโรงเรียนที่เป็นผู้รับบริการได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้วยการรับฟังคำชี้แจงในแนวปฏิบัติการเงินและการบัญชี ได้จัดทำหลักฐานการเบิก-จ่าย ด้วยตนเอง คั่นคว่าหาความรู้เพิ่มเติมจากสื่อต่าง ๆ ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น สามารถปฏิบัติงานแทนเจ้าหน้าที่การเงินได้ วางแผนการใช้เงินเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนได้

สรุปผลการพัฒนาการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีโรงเรียนกิ่งวิทยานุกูล

ตารางที่ 15 การศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีโรงเรียนกิ่งวิทยานุกูล ระยะเวลาที่ 1

ประเด็นข้อค้นพบ	กิจกรรมการพัฒนา	ผลการพัฒนา
<p>1. ครูที่ปฏิบัติหน้าที่การเงินและการบัญชี มีความรู้ความเข้าใจและทักษะ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีค่อนข้างน้อย</p> <p>2. การปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีค่อนข้างต่ำ ไม่ถูกต้อง</p> <p>3. เอกสารหลักฐานการเงินและการบัญชี ไม่ถูกต้อง ไม่เป็นปัจจุบัน</p> <p>4. การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามแผนงาน</p> <p>5. ผู้ใช้บริการไม่เข้าใจระบบการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีของโรงเรียน</p>	<p>1. ศึกษาดูงาน</p> <p>2. จัดทำคู่มือปฏิบัติงานการเงินและการบัญชี</p> <p>3. อบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบ แนวปฏิบัติการเงินและการบัญชี</p> <p>4. ประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดทำหลักฐานการเงินและการบัญชี เงินงบประมาณ การบันทึกบัญชี การรายงานการเงินและงบการเงิน</p>	<p>1. ผู้ร่วมศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจ ทักษะและประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการจัดทำหลักฐานการเงินและการบัญชีโรงเรียนทำขอมยงพิทยาคม</p> <p>2. ได้คู่มือการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีโรงเรียนกิ่งวิทยานุกูล จำนวน 1 เล่ม</p> <p>3. ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้ความเข้าใจกฎระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชี มีทักษะการจัดทำหลักฐานการเบิกจ่ายเงิน เข้าใจระบบและบทบาทหน้าที่การเงิน การบัญชี ดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้ถูกต้อง</p> <p>4. เอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการเงินและการบัญชี เงินงบประมาณ เงินรายได้แผ่นดิน เงินออกงบประมาณ การบัญชีและการรายงานถูกต้อง ถูกระเบียบ เป็นปัจจุบัน ตรวจสอบได้</p>

ตารางที่ 16 การศึกษาดูงานการพัฒนาการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชี โรงเรียนท่าขนอนยางพาราวิทยา ม.วงรอบเวลาที่ 1

ประเด็นข้อค้นพบ	กิจกรรมการพัฒนา	ผลการพัฒนา
<ol style="list-style-type: none"> 1. ห้องปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีเป็นห้องที่มีขนาดใหญ่ กว้างขวาง สะอาด ดูเอกสารโต๊ะทำงานจัดเป็นระเบียบ 2. ห้องผู้อำนวยการ ห้องรองผู้อำนวยการและห้องการเงิน การบัญชีและพัสดุอยู่ติดกัน 3. มีการจัดป้ายนิเทศที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชี 4. มีการวางระบบและมอบหมายงานอย่างชัดเจน 5. มีการจัดบรรยากาศเพื่อการปฏิบัติงาน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ปรับปรุงและพัฒนาห้องปฏิบัติงานการเงินและการบัญชี พัสดุ ให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานและให้บริการ 2. วางระบบการปฏิบัติงานให้ชัดเจน 3. จัดทำเอกสาร หลักฐานการเงินและการบัญชีให้ถูกต้อง เป็นระบบ เป็นปัจจุบัน คั่นหาง่าย 4. จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับการเงินและการบัญชี พัสดุ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้ทันต่อเหตุการณ์ 5. จัดบรรยากาศเอื้อต่อการปฏิบัติงานและให้บริการ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีห้องปฏิบัติงานการเงินและการบัญชี พัสดุ วัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัยเอื้อต่อการปฏิบัติงานและให้บริการ 2. มีระบบ ขันตอน แนวปฏิบัติการการเงินและการบัญชีที่ชัดเจน 3. มีป้ายนิเทศเกี่ยวกับการเงินและการบัญชี พัสดุ เป็นปัจจุบัน 4. เอกสาร หลักฐานการเงินและการบัญชี ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน เป็นระบบ คั่นหาง่าย 5. บรรยากาศเอื้อต่อการปฏิบัติงานและให้บริการการเงินและการบัญชี พัสดุ โรงเรียน

ตารางที่ 17 การประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างคู่มือการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชีโรงเรียนแก้งวิทยาคุณ วรรณวนเวลาที่ 1

ประเด็นข้อค้นพบ	กิจกรรมการพัฒนา	ผลการพัฒนา
<p>1. กฎระเบียบ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการเงิน และการบัญชีที่ศึกษาและอ้างอิงมีมาก</p> <p>2. เอกสารแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้องกับการเงินและการบัญชีมีหลายรูปแบบ</p> <p>3. แนวปฏิบัติงานการเงินและการบัญชี มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเพื่อความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน</p>	<p>1. ศึกษาคู่มือ กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติ เอกสาร แบบฟอร์มจากหน่วยงานเบิกต้นสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1</p> 	<p>1. ได้คู่มือการปฏิบัติงานการเงินและการบัญชี การจัดทำหลักฐานการเบิก-จ่าย เงินงบประมาณ เงินรายได้แผ่นดิน เงินออกงบประมาณ การบัญชี การรายงาน เอกสารแบบฟอร์ม กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติที่ถูกต้อง ถูกระเบียบ เป็นปัจจุบัน</p>

